

ÂİLE MAHKEMELERİNİN KURULUŞ, GÖREV VE YARGILAMA USULLERİNE DAİR KANUN

Kanun No: 4787

Kabul Tarihi : 09/01/2003

Resmi Gazete Tarihi: 18/01/2003

Resmi Gazete Sayısı: 24997

AMAÇ VE KAPSAM

Madde 1 - Bu Kanunun amacı, aile mahkemelerinin kuruluş, görev ve yargılama usullerini düzenlemektir.

Bu Kanun, aile hukukundan doğan dava ve işleri görmek üzere kurulan aile mahkemelerine dair hükümleri kapsar.

ÂİLE MAHKEMELERİNİN KURULUŞU

Madde 2 - Aile mahkemeleri, Adalet Bakanlığınca Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun olumlu görüşü alınarak her ilde ve merkez nüfusu yüzbinin üzerindeki her ilçede, tek hakimli ve asliye mahkemesi derecesinde olmak üzere kurulur. Aile mahkemelerinin yargı çevresi, kurulduğu il ve ilçenin mülki sınırlarıyla belirlenir. Ancak yargı çevresi, Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca değiştirilebilir.

Gerektiğinde birinci fıkradaki usule göre bir yerdeki aile mahkemesinin birden çok dairesi kurulabilir. Bu durumda daireler numaralandırılır. Aile mahkemesi kurulamayan yerlerde bu Kanun kapsamına giren dava ve işlere, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenen Asliye Hukuk Mahkemesince bakılır.

Aile mahkemelerinde bir yazı işleri müdürü ile yeteri kadar personel bulunur.

ÂİLE MAHKEMELERİ HAKİMLERİNİN NİTELİKLERİ VE ATANMALARI

Madde 3 - Aile mahkemelerine, atanacakları bölgeye veya bir alt bölgeye hak kazanmış, adli yargıda görevli, tercihan evli ve çocuk sahibi, otuz yaşını doldurmuş ve aile hukuku alanında lisansüstü eğitim yapmış olan hakimler arasından Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atama yapılır. *1*

ÂİLE MAHKEMELERİNİN GÖREVLERİ

Madde 4 - Aile mahkemeleri, aşağıdaki dava ve işleri görürler:

1. 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun ([Ek ibare: 14/04/2004-5133 S.K. 2.mad.](#)) Üçüncü Kısım hariç olmak üzere İkinci Kitabı ile 03/12/2001 tarihli ve 4722 sayılı Türk Medeni Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna göre aile hukukundan doğan dava ve işler,

2. 20/05/1982 tarihli ve 2675 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanuna göre aile hukukuna ilişkin yabancı mahkeme kararlarının tanıma ve tenfizi,

3. Kanunlarla verilen diğer görevler.

AİLE MAHKEMELERİ BÜNYESİNDE BULUNAN UZMANLAR

Madde 5 - Her aile mahkemesine,

1. Davanın esasına girilmeden önce veya davanın görülmesi sırasında, mahkemece istenen konular hakkında taraflar arasındaki uyuşmazlık nedenlerine ilişkin araştırma ve inceleme yapmak ve sonucunu bildirmek,

2. Mahkemenin gerekli gördüğü hallerde duruşmada hazır bulunmak, istenilen konularla ilgili çalışmalar yapmak ve görüş bildirmek,

3. Mahkemece verilecek diğer görevleri yapmak,

Üzere Adalet Bakanlığınca, tercihan; evli ve çocuk sahibi, otuz yaşını doldurmuş ve aile sorunları alanında lisansüstü eğitim yapmış olanlar arasından, birer psikolog, pedagog ve sosyal çalışmacı atanır.

Bu görevlilerin bulunmaması, iş durumlarının müsait olmaması veya görevin bunlar tarafından yapılmasında hukuki veya fiili herhangi bir engel bulunması ya da başka bir uzmanlık dalına ihtiyaç duyulması hallerinde, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlar veya serbest meslek icra edenlerden yararlanılır.

Bu uzmanlar, 18/06/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda düzenlenen hakimin reddi sebeplerine göre reddolunabilir.

KORUYUCU, EĞİTİCİ VE SOSYAL ÖNLEMLER

Madde 6 - Aile mahkemesi, diğer kanunlardaki hükümler saklı kalmak üzere görev alanına giren konularda:

1. Yetişkinler hakkında;

a) Evlilik birliğinden doğan yükümlülükleri konusunda eşleri uyararak, gerektiğinde uzlaştırmaya,

b) Ailenin ekonomik varlığının korunması veya evlilik birliğinden doğan mali yükümlülüklerin yerine getirilmesine ilişkin gerekli önlemleri almaya,

c) Resmi veya özel sağlık veya sosyal hizmet kurumlarına, huzur evlerine veya benzeri yerlere yerleştirmeye,

d) Bir meslek edinme kursuna veya uygun görülecek bir eğitim kurumuna vermeye,

2. Küçükler hakkında;

a) Bakım ve gözetime yönelik nafaka yükümlülüğü konusunda gerekli önlemleri almaya,

b) Bedensel ve zihinsel gelişmesi tehlikede bulunan veya manen terk edilmiş halde kalan küçüğü, ana ve babadan alarak bir aile yanına veya resmi ya da özel sağlık kurumuna veya eğitimi güç çocuklara mahsus kuruma yerleştirmeye,

c) Çocuk mallarının yönetimi ve korunmasına ilişkin önlemleri almaya,

d) Genel ve katma bütçeli daireler, mahalli idareler, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bankalar tarafından kurulmuş teşekkül, müessese veya işletmelere veya benzeri işyerlerine yahut meslek sahibi birinin yanına yerleştirmeye,

Karar verebilir.

Aile mahkemesince verilen bu kararların takip ve yerine getirilmesinde 5 inci maddeye göre atanan uzmanlardan biri veya birkaçı görevlendirilebilir. Bu kararlara uyulmaması halinde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 113/A maddesi uygulanır.

USUL HÜKÜMLERİ

Madde 7 - Aile mahkemeleri, önlerine gelen dava ve işlerin özelliklerine göre, esasa girmeden önce, aile içindeki karşılıklı sevgi, saygı ve hoşgörünün korunması bakımından eşlerin ve çocukların karşı karşıya oldukları sorunları tespit ederek bunların sulh yoluyla çözümünü, gerektiğinde uzmanlardan da yararlanarak teşvik eder. Sulh sağlanamadığı takdirde yargılamaya devam olunarak esas hakkında karar verilir.

(Mülga fıkra:14/04/2004-5133 S.K. 3.mad) *1*

Özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu Kanunda hüküm bulunmayan konularda Türk Medeni Kanununun aile hukukuna ilişkin usul hükümleri ile Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanır.

KADROLAR

Madde 8 - Adalet Bakanlığı taşra teşkilatında kullanılmak üzere ekli (1) ve (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (I) ve (II) sayılı cetvelin ilgili bölümlerine eklenmiştir.

DEĞİŞTİRİLEN VE YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN HÜKÜMLER

Madde 9 - 1) 14/01/1998 tarihli ve 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasındaki "Sulh Hakimi" ibaresi "Aile Mahkemesi Hakimi" olarak değiştirilmiştir.

2) 18/06/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 8 inci maddesinin (II) numaralı bendinin (4) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (5) numaralı alt bendi yürürlükten kaldırılmış ve mevcut (6) numaralı alt bendi (5) numaralı alt bent olarak teselsül ettirilmiştir.

4. Borçlar Kanununun 91, 92 nci maddelerinde mahkeme veya hakime verilen işleri,

GEÇİCİ MADDE

Geçici Madde 1 - Aile mahkemesi kurulan yerlerde bu mahkemeler faaliyete geçtiğinde, yargı çevresi içerisinde ve görev alanına giren sonuçlanmamış dava ve işler, yetkili ve görevli aile mahkemesine devredilir.

Geçici Madde 2 - (Ek madde : 14/04/2004-5133 S.K. 4.mad) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte aile mahkemelerinde görülmekte olan ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun İkinci Kitabının Üçüncü Kısımında yer alan konularla ilgili dava ve işler yetkili ve görevli mahkemesine devredilir.

YÜRÜRLÜK

Madde 10 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

YÜRÜTME

Madde 11 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : ADALET BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : TAŞRA

(I) SAYILI CETVEL

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAM
GİH	Yazı İşleri Md. 1		30	30
GİH	Yazı İşleri Md. 2		30	30
GİH	Yazı İşleri Md. 3		30	30
GİH	Yazı İşleri Md. 4		30	30
GİH	Yazı İşleri Md. 5		37	37
GİH	Zabıt Katibi 5		60	60
GİH	Zabıt Katibi 6		60	60
GİH	Zabıt Katibi 7		60	60
GİH	Zabıt Katibi 8		60	60
GİH	Zabıt Katibi 9		60	60
GİH	Zabıt Katibi 10		60	60
GİH	Zabıt Katibi 11		60	60
GİH	Zabıt Katibi 12		51	51
SH	Psikolog	4	30	30
SH	Psikolog	5	30	30
SH	Psikolog	6	30	30
SH	Psikolog	7	30	30
SH	Psikolog	8	37	37
SH	Pedagog	4	30	30
SH	Pedagog	5	30	30
SH	Pedagog	6	30	30
SH	Pedagog	7	30	30
SH	Pedagog	8	37	37
SH	Sosyal Çalışmacı	4	30	30
SH	Sosyal Çalışmacı	5	30	30

SH	Sosyal Çalışmacı	6	30	30
SH	Sosyal Çalışmacı	7	30	30
SH	Sosyal Çalışmacı	8	37	37
YH	Mübaşir	8	30	30
YH	Mübaşir	9	30	30
YH	Mübaşir	10	30	30
YH	Mübaşir	11	30	30
YH	Mübaşir	12	37	37
YH	Hizmetli	8	30	30
YH	Hizmetli	9	30	30
YH	Hizmetli	10	30	30
YH	Hizmetli	11	30	30
YH	Hizmetli	12	37	37
TOPLAM			1 413	1 413

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : ADALET BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : TAŞRA

(II) SAYILI CETVEL

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(MESLEK MENSUPLARI)

UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAM
Hakim ve Savcı	1	40	40
Hakim ve Savcı	2	40	40
Hakim ve Savcı	3	40	40
Hakim ve Savcı	4	37	37
TOPLAM		157	157